

המכון ללימודי השואה

ע"ש ח. אייבשיץ

רחוב התיכון 39, נווה-שאנן,

ת.ד. 9288, חיפה 31092

Bitan.shoa@gmail.com

בס"ד, שבת תשע"ו, פברואר 2016
ביטאון פורום שמירת

זיכרון השואה

ביטאון מספר 49

העורך: גדעון רפאל בן-מיכאל

הביטאון מוקדש לצפייה בהצגה החשובה:

"בימים ההם ובזמן הזה".

ניתן לצפות בה באינטרנט. פרטים על ההצגה בהמשך.

הנגנו מתכבדים להזמין אתכם
 לתיאטרון עדות בין דורי קהילתי
 שיתקים אי"ה ביום שלישי
 ח' בסיון תשע"ה 26.5.15 בשעה 19:30
 בבית ב'ים שד' אבא חושי 15, חיפה

בתוכנית:
 • ברכות
 • ההצגה "בימים ההם בזמן הזה"

ניצולי השואה
 תמי לביא אליעזר שועלי
 ציפורה ענבר יהודה גורביץ

משתתפים

יהל פרידלד - עירוני ה'	אילת השחר מוכתר - אמ"ת עירוני ו'
גילי יוסקוביץ - עירוני ה'	שנב תורנימן - יבנה
מאיה אוסאטינסקי - עירוני ה'	שקד הלביץ - רעות
נעם שמריה - רוגוזין קרית אתא	גילי לפיד - עירוני ה'
יובל רבינו - רוגוזין קרית אתא	שלי פוקסמן - אליאנס
עדי לוי - רעות	יהודית גורביץ
דינה בלנק - שרות לאומי	חן קליין - שרות לאומי
עיבוד ובימוי: חנית בר	כתיבה: יעל גרוס - אנגלטר
יחסה ולווה: חוה אלטר	ניהול ולווה: נתן כהן

ההצגה "בימים ההם ובזמן הזה"

חברי פורום ביטאון שמירת זיכרון השואה, שלום רב!

ביטאון 49 של פורום שמירת זיכרון מועבר לכם במתכונת שונה. אני מעביר לכם חוויה משמעותית שזכיתי לעבור אותה בעת שצפיתי בהצגה:

"בימים ההם ובזמן הזה".

במסגרת פעילות המכון ללימודי השואה ע"ש חדווה אייבשיץ בחיפה מופעלת תוכנית ייחודית הנקראת "**נוער נאמן זיכרון השואה**".

אחת מפעילויות השיא החינוכיות של מסגרת זו הייתה העלאת ההצגה הנ"ל.

ייחודה של ההצגה בתוכנה ובשחקניה. השחקנים הם תלמידים המשתתפים בפעילות "נוער נאמן זיכרון בשואה" יחד עם ניצולי שואה החיים בקרבנו.

ממליץ לכם מאד לצפות בהצגה.

נא ללחוץ על הכתובת הבאה וההצגה תעלה על מסך המחשב שלכם:

"בימים ההם ובזמן הזה"

מידע על ההצגה

ההצגה **"בימים ההם בזמן הזה"**, הינה הצגה ייחודית המפגישה יחדיו ניצולי שואה ובני נוער..

ההצגה הינה שיאו של פרויקט תיאטרון עדות בין דורי קהילתי של המכון ללימודי השואה ע"ש חדווה אייבשיץ המתקיים זו השנה השלישית.

במשך שנה נפגשו תלמידי תיכון מחיפה והקריות עם חמישה ניצולי שואה אליעזר שועלי, יהודה גורביץ', צפורה ענבר, תמי לביא וסימה שלף.

בעולם שבו כל רגע יכול להיות הרגע האחרון, כשערכים כמו משפחה וחברות מתקיימים בתוך חוסר וודאות מוחלט, בעולם הזה חיו ארבעה ילדים אליעזר, ציפורה, יהודה ותמי.

עם כניסת הנאצים הם עברו בבת אחת מעולמם של ילדים, מבית חם, משפחה אוהבת, לימודים ומשחקים לעולם עם חוקי הישרדות אכזריים, גופות ברחובות, הורים ואחים מתים, בדידות ופחד.

ארבעה אנשים, ארבעה סיפורים שנמשכים משנות הארבעים של המאה הקודמת ועד ימינו, מאירופה המושלגת ועד לתפוזים הכתומים של ארץ ישראל.

ההצגה "בימים ההם בזמן הזה" מדברת על החיים של כולנו, על החיבור בין השואה לחיים בארץ ישראל החדשה. חיבור עמוק שמשליך על הזהות האישית של כל ניצול שואה ועל זהותו של כל יהודי וכל ישראלי.

בעבודה תהליכית עם הבמאית והיוצרת **חגית בר** והמחזאית **יעל גרוס אנגלנדר** נאספו החומרים והסיפורים לכלל מחזה. הפרויקט לווה על ידי **נתן כהן** מנהל המכון **וחווה אלטר** שגם יזמה את הפרויקט **ועידן דנינו** מהמכון ללימודי השואה.

ההצגה "בימים ההם בזמן הזה" מדברת על החיים של כולנו, על החיבור בין השואה לחיים בארץ ישראל החדשה. חיבור עמוק שמשליך על הזהות האישית של כל ניצול שואה ועל זהותו של כל יהודי וכל ישראלי.

אלה היו אמונים על ההצגה:

בימוי: חגית בר

כתיבה: יעל גרוס אנגלנדר

יזמה וליווי: חווה אלטר

ליווי: עידן דנינו

ניהול: נתן כהן

וכך מספרים הניצולים בקצרה את קורותיהם:

אליעזר שועלי

בן 91, צייר חובב.

"כשנולדתי קראו לי ליזר ליס. נולדתי בפולין בסטראכוביצה בן למרדכי ורייזל. היו לי 4 אחים.

תוך שבועיים פולין נכבשה, אחי שהיה אז חייל בצבא הפולני ברח עם כל הגדוד שלו לרוסיה. ומיד גזרות: ללכת עם סרט עם מגן דוד, לעבור לגטו, ומגיל 12 – לעבודה. נלקחנו למחנה עבודה בלובלין וכול יום נסענו עד מה שלימים נהייה מחנה מיידנק. אנחנו בנינו אותו. היה קר מאוד, בקושי אכלנו. עבודה קשה

וערימות של אנשים מתים שחשדו בהם שרצו לברוח. אחרי שלושה חודשים, קפצתי וברחתי מההסעה שלוקחת אותנו מהמחנה בלובלין לעבודה במיידנק. הגעתי לסטררוביצה בחצות. הגטו היה בעוצר. מזל, לא נתפסתי והגעתי הביתה. המשכתי לעבוד במפעל עד **שנשלחתי לאשוויץ...** משם השתחררתי...

בארץ עבדתי שנים ארוכות במפעל אתא בהתחלה כפועל ואחר כך כמנהל. אחי ראובן חיכה לי כאן כי עלה לישראל ב-1935. אחרי שנים הצלחתי לאתר את אחי חיים, שחי באורל שברוסיה ואפילו הבאתי אותו ואת משפחתו לארץ. שניהם לצערי כבר אינם בחיים.

רגע שעד היום אני מתרגש לספר עליו היה הרגע שהבריגאדה היהודית הגיעה עם הסמל של מגן דוד ובפעם הראשונה הסמל הזה היה עבורי סמל של גאווה ולא סמל של השפלה".

תמי לביא

כילדה בת 4 הסתתרה במנזר. תמי חיפשה את זהותה במשך יותר מ-30 שנה. שחזרה את קורותיה, פיסה אחר פיסה וכך הצליחה להשלים את הפאזל. הסיפור המלא של חייה הינו תעלומה שתתגלה על הבמה.

"המשכתי לחטט בחשאי ומצאתי תמונה של גבר ושני פתקים משולשים ועליהם שמות משפחה ושם של מנזר בעיר זמושץ'. בעזרת הפתקים האלה התחלתי לחפש את הזהות שלי. ממוזיאון השואה בקיבוץ לוחמי הגטאות השגתי את הכרטיס שלי שאיתו נכנסתי לבית היתומים בלודז'. זאת אני, נעים להכיר.

אני נשואה לשלמה ניצול שואה מרומניה, אימא לרוני ואיריס, הילדים שלי הלכו איתי יד ביד עם הגילויים... כשהבת שלי הייתה בת 20 ובני היה בן 26 מצאתי תמונה ראשונה של אימי ושל אחי התינוק. בזכות בנות דוד שמצאתי כאן בארץ קיבלתי גם את ההזמנה לחתונה של ההורים שלי. לכן, המסר שלי הוא לא להתייאש. אף פעם. אני עוד חיה את השואה וחשוב לי מאוד לא לתת במה למכחישי השואה. ששת הנכדים שלי הם הנקמה על ששת המיליון שנספו.

מי אני? זאת השאלה הגדולה שליוותה אותי שנים ארוכות. עבורה עקפתי את השלטון הקומוניסטי, עבורה נסעתי לפולין וחזרתי. בגללה הייתה באי שקט ואי נחת שנים על גבי שנים. רק בגיל 50 השלמתי את הפאזל של חיי".

יהודה גורביץ

כשהמלחמה התחילה **הייתי בן 11**, אח שלי אפרים היה בן 14, וגרנו עם אבי אהרון ואימי גולדה בקובנה.

כשהשתחררתי מהמלחמה שמעתי שכמה ימים אחרי שנפרדתי מאימא, באחת ההליכות לעבודה היא נפלה וירו בה. שלושת הגברים היינו יחד במחנה קופרינג במשך כשבועיים עד שלקחו אותנו, ברגל, 131 ילדים בגילאי 12-24 למחנה דכאו. יותר לא ראיתי את אבי ואחי.

בדיעבד, אני יודע שאחי שרד עד סוף המלחמה ואז כנראה ירו בו, לא יודע בדיוק למה. אבי באחת ההליכות לעבודה נפל ונורה גם הוא.

עליתי לארץ עם הבריגאדה היהודית, למחנה המעצר בעתלית, משם עברנו לדודים שלי בקרית חיים, ומשם למשק פועלות בפתח תקווה – בית ספר לגנות ושתלנות עד הגיוס. לאחריו הייתי מכונאי טרקטורים והתקבלתי לעבודה בסולל בונה שזימנה לי חוויות ייחודיות כמו חיים באפריקה ובנאפל. התחתנתי עם יהודית ואנחנו הורים ל- 3 ילדים וסבא וסבתא לשבעה נכדים.

ציפורה ענבר

בגיל 5 חולצה על ידי האומנת הנוצרייה, התגלגלה בין מקומות מסתור בזהות בדויה, חייתה ביער ובבית יתומים של מנזר.

"אני מרישה פובז'נקה איבדתי את ההורים בוורשה. הגרמנים הארורים סילקו אותנו משם... פליטה פולניה מוורשה. ברחתי מהרכבת שלקחה אותנו למחנה. פולנים נתנו לי שתי פרוסות לחם ותפוח ושלחו אותי לבית היתומים של המנזר שם הייתי עד סוף המלחמה. אהבתי להיות נוצרייה. חלמתי להיות נזירה כמו הנזירות שטיפלו בי. במסדר תרזה הקדושה. וזה גם מה שהחברה הטובה שלי שם רצתה. כשהמלחמה נגמרה הנזירות נתנו גלויה לכול ילד כדי שיוכל לשלוח לקרובי המשפחה שלו. אני שלחתי לאומנת שהיתה לי – ביילסקה והיא כנראה איתרה את הדודים שלי כי יום אחד דוד שלי, יצחק ליפ'צינסקי, הופיע בשערי המנזר כדי לקחת אותי. לא הבנתי מי זה, מאוד פחדתי. לא רציתי ללכת. לא אהבתי יהודים. האמנתי בישו. רציתי להשתייך לרוב. לא להיות חלק מהמיעוט הנרדף.

אוגוסט 1948 הגעתי לארץ למקווה ישראל ואחר כך למשואות יצחק. היינו גרעין של החברים ממקווה ומשם התגייסנו לנח"ל וחזרנו לקיבוץ, הגעתי לחיפה כדי ללמוד טיפול בתינוקות וילדים חולים ועבדתי בבית חולים העמק בעפולה במחלקת ילדים. עשיתי הסבה למורה לקוסמטיקה, עבודה בה עבדתי במשך שלושים שנה עד הפנסיה.

התחתנתי עם יהושע שהיה אז כמו אב לילד ונולדו לנו שני ילדים. יש לי שמונה נכדים משלושת הילדים. יהושע בעלי נפטר לפני 10 שנים. בזמני הפנוי אני מתעמלת ולומדת שפות.

* * * * *

שמות השחקנים – התלמידים ובנות שרות לאומי:

יהל פרידולר, ביה"ס עירוני ה - חיפה.

גיל יוסקוביץ, ביה"ס עירוני ה - חיפה.

מאיה אוסאטינסקי, ביה"ס עירוני ה - חיפה.

נעם שמריה, ביה"ס רוגוזין – קריית אתא.

יובל רבינו, ביה"ס רוגוזין – קריית אתא.

עדי לוי, ביה"ס רעות לאומנויות – חיפה.

איילת השחר מוכתר. ביה"ס הדתי אמי"ת – חיפה.

שגב תורג'מן, ביה"ס הדתי יבנה – חיפה.

שקד הלבץ, ביה"ס רעות לאומנויות – חיפה.

גילי לפיד, ביה"ס עירוני ה - חיפה.

שלי פוקסמן, ביה"ס כי"ח-אליאנס – חיפה.

יהודית גורביץ, בת שרות לאומי.

חן קליין, בת שרות לאומי.

* * * * *

באם רצונכם לקבל מידע על "נוער נאמן זיכרון השואה", פתחו את האתר:

שמירת זיכרון השואה – אתרו של גדעון רפאל בן-מיכאל

<http://gideonbe6.blogspot.com>

* * * * *

בברכה נאמנה

גדעון רפאל בן מיכאל

יו"ר הנהלת המכון ללימודי השואה – חיפה